

GENERELLE OPPLYSNINGER:

[Luftfartstilsynet](#) har innført foreløpige bestemmelser for «Bruk av ubemannede luftfartøy i Norge» gjennom [AIC-N 14/13](#).

Det er forventet at endelig regelverk for ubemannede luftfartøy vil bli inkludert i BSL F 1-1 i løpet av de nærmeste årene, og dette vil innebære at denne midlertidige prosedyren vil bli erstattet av en ny prosedyre når nytt regelverk trer i kraft.

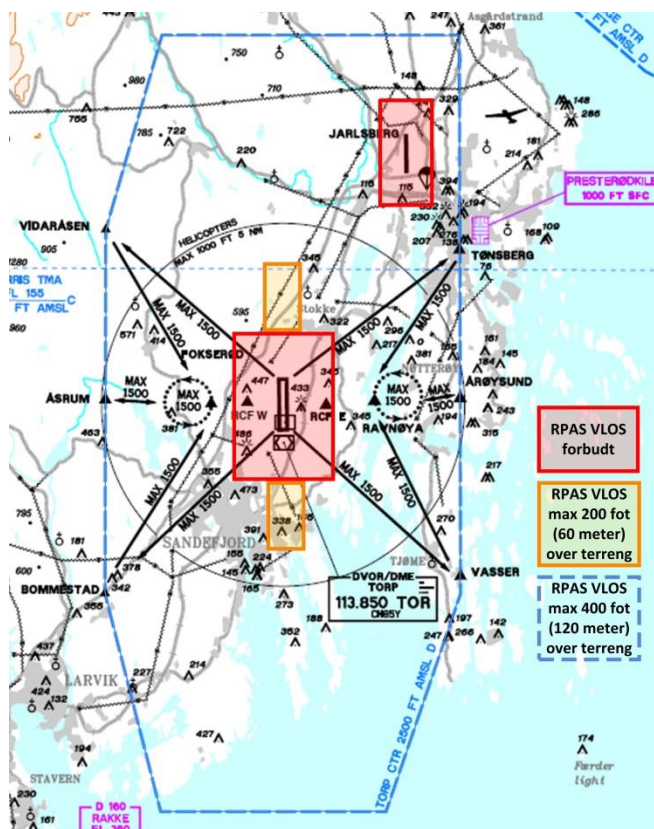
[Nasjonal Sikkerhetsmyndighet](#) har regler som regulerer filming og fotografering fra luften, men f.o.m. 2015 er det iverksatt en permanent ordning som gjør at det ikke er nødvendig å søke om tillatelse til å filme/ fotografere fra fjernstyrte helikoptre eller droner – så lenge disse flys innenfor synsrekkevidde og utenfor etablerte restriksjonsområder (militære eller sivile).

[Sandefjord Lufthavn AS](#) eier og driver Torp flyplass basert på konsesjon gitt av Samferdselsdepartementet. Dette inkluderer også formelt ansvar for Torp kontrollsoner, men utøvelse av lufttrafikkjeneste i kontrollsonen er satt bort til Avinor.

Avinor Torp kontrolltårn er ansvarlig for lufttrafikkjeneste som ytes i alle deler av Torp kontrollsoner, og er kontaktpunkt for all koordinering vedrørende flyging med ubemannede luftfartøyer i kontrollsonen.

E-post: Tarnet.Torp@avinor.no, Telefon: 33 42 61 30 (sjefflygeleder)

KART OVER TORP KONTROLLSONE:

OPPLYSNINGER OM LUFTROM M.V.

TORP KONTROLLSONE:

Torp kontrollsoner (markert med **BLÅ stiplet linje** på kartet til venstre) er etablert for å sørge for en sikker, velordnet og effektiv strøm av flyginger til/fra Torp og Jarlsberg flyplasser.

Torp flyplass finnes i midten av kontrollsonen, mens Jarlsberg flyplass ligger i det nordøstre hjørnet av kontrollsonen.

OPERASJONER MED FLY OG HELIKOPTRE:

Fly og helikoptre vil normalt fly i en minstehøyde på 500 fot (~150 meter) over bakkenivå. Denne minstehøyden gjelder imidlertid ikke i.f.m. landing eller avgang, og dette er bakgrunnen for begrensninger i områder med **RØD** og **ORANSJE** farge på kartet til venstre.

Det finnes dessuten en rekke unntak til flyging i minstehøyden på 500 fot (~150 meter) over bakkenivå for fly og helikoptre i Torp kontrollsoner, herunder:

- Søk og redningsoppdrag, herunder ambulansflyginger
- Politi-oppdrag
- Militære oppdrag
- Brannslukning
- Inspeksjoner av kraftlinjer
- Forflytning av last (sling load)

Detaljerte kart av områdene rundt Torp og Jarlsberg finnes på side 3.

BEGRENSNINGER:

GENERELLE BESGRENSNINGER:

Det forutsettes at RPAS operatører har gyldig tillatelse fra Luftfartstilsynet for slike operasjoner.

RPAS operasjoner er kun tillatt innenfor dagslyperioden (mellom soloppgang og solnedgang) og ved visuelle meteorologiske forhold (sikt min. 5km og skydekke høyde min. 1500 fot).

RPAS VLOS:

Operasjoner med Remotely Piloted Aircraft System (RPAS) i kategorien Visual Line Of Sight (VLOS) er tillatt innenfor Torp kontrollsoner i henhold til begrensninger og prosedyrer som er identifisert i denne prosedyren. Operasjoner i områder med **RØD** og **ORANSJE** farge vil kun tillates dersom det på forhånd er opprettet et restriksjonsområde eller et fareområde for denne typen operasjoner i henhold til [BSL G 4-1](#).

RPAS EVLOS & RPAS BLOS:

Operasjoner med RPAS i kategoriene Extended Visual Line Of Sight (EVLOS) og Beyond Line Of Sight (BLOS) er i utgangspunktet ikke tillatt i Torp kontrollsoner, men kan tillates dersom det på forhånd er opprettet et restriksjonsområde eller et fareområde for denne typen operasjoner i henhold til [BSL G 4-1](#).

OMRÅDER FOR RPAS VLOS OPERASJONER:

I områder markert med **RØD** farge, er RPAS VLOS operasjoner ikke tillatt.

I områder markert med **ORANSJE** farge, kan RPAS VLOS operasjoner kun skje i høyder under 200 fot (~60 meter) over bakkenivå.

I øvrige deler av Torp kontrollsoner kan RPAS VLOS operasjoner kun skje i høyder under 400 fot (~120 meter) over bakkenivå.

Dersom det oppdages aktiviteter med helikoptre eller fly under 500 fot (~150 meter) i nærområdet hvor RPAS VLOS operasjoner finner sted, skal operasjonene umiddelbart avbrytes.

MIDLERTID PROSEDYRE FOR RPAS VLOS:**FORHÅNDSKOORDINERING:**

RPAS-operatør skal sende en skriftlig henvendelse via e-post til Torp kontrolltårn (Tarnet.Torp@avinor.no) minimum én virkedag før flyging er planlagt å finne sted.

E-posten skal inneholde følgende informasjon om den planlagte operasjonen:

- Navn på RPAS-operatør
- Tillatelsesnummer fra Luftfartstilsynet
- Opplysninger om luftfartøy (type, størrelse, vekt, yteevne, farge m.v.)
- Sted / område / høyder for operasjon (i henhold til begrensninger ovenfor)
- Tidsrom for operasjon
- Navn på pilot, og mobiltelefonnummer som pilot kan nås på under RPAS operasjonen

Torp kontrolltårn vil normalt besvare denne e-posten med bekreftelse om at henvendelsen er mottatt, og at RPAS operasjonen kan forventes gjennomført i henhold til denne prosedyren. Aktuelt telefonnummer som skal benyttes i.f.m. koordinering og gjennomføring av RPAS operasjonen vil også være inkludert i e-posten.

Dersom svar fra Torp kontrolltårn uteblir, bes RPAS operatøren om å kontakte Torp kontrolltårn på telefon 33 42 61 30 for videre koordinering.

KOORDINERING FØR OPPSTART AV RPAS VLOS OPERASJON:

Før RPAS operasjon kan finne sted, skal pilot kontakte Torp kontrolltårn på aktuelt telefonnummer og oppgi følgende opplysninger:

- Beskrivelse av RPAS operasjonen (ref. forhåndskoordinerings ovenfor)
- Tidsrom for operasjonen
- Navn på pilot
- Mobiltelefonnummer som pilot kan nås på under alle deler av RPAS operasjonen

Dersom den aktuelle trafikksituasjon tillater det, vil Torp kontrolltårn gi en muntlig bekreftelse om at RPAS operasjonen kan gjennomføres som planlagt.

Dersom den aktuelle trafikksituasjonen ikke tillater at RPAS operasjonen kan gjennomføres som planlagt (f.eks. dersom ambulanshelikopter opererer i aktuelt område), vil Torp kontrolltårn gi alternative instruksjoner – eksempelvis at RPAS operasjon må utsettes til et senere tidsrom.

TILGJENGELIGHET UNDER RPAS VLOS OPERASJON:

Under RPAS operasjonen skal pilot til enhver tid kunne nås på oppgitt mobiltelefonnummer.

Dersom pilot blir oppringt av Torp kontrolltårn med instruksjon om å avbryte operasjonen (f.eks. dersom ambulanshelikopter må fly inn i aktuelt område), skal pilot umiddelbart avbryte operasjonen og deretter melde tilbake at RPAS har landet.

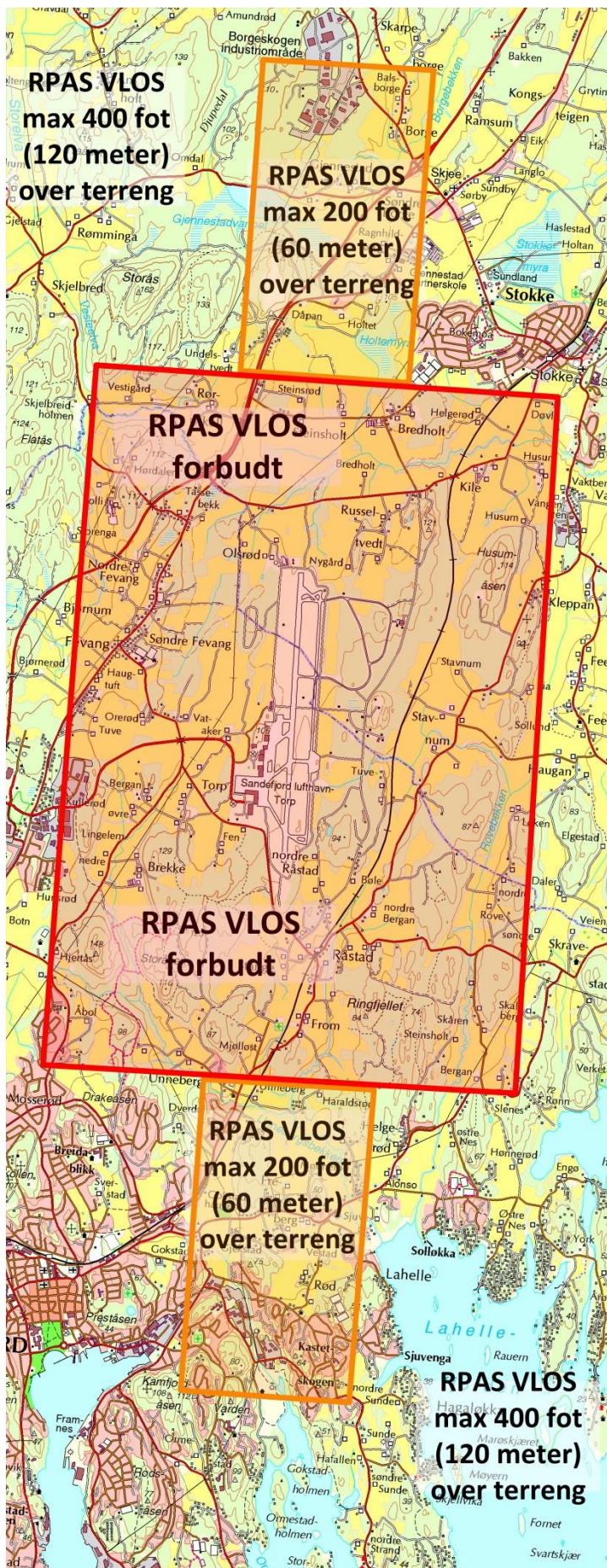
Eventuell gjenopptagelse av RPAS operasjon vil avtales basert på den aktuelle situasjonen.

KOORDINERING ETTER FULLFØRT RPAS VLOS OPERASJON:

Etter at RPAS operasjonen er avsluttet, skal pilot kontakte Torp kontrolltårn på på aktuelt telefonnummer og oppgi at operasjonen er fullført. Dette gjelder også når pilot på egen hånd har avbrutt flyging p.g.a. fly eller helikopter i nærheten av RPAS operasjonen.

RPAS VLOS i området ved Torp flyplass:

RPAS VLOS i området ved Jarlsberg flyplass:

